

Standardy ochrony małoletnich w Publicznej Szkole Podstawowej Jezuitów w Mysłowicach /wersja skrócona dla uczniów/

Wprowadzenie

Istotnym i konkretnym działaniem szkoły na rzecz ochrony uczniów w szkole jest stworzenie warunków do skutecznej pomocy uczniom w sytuacjach trudnych oraz warunków do lepszego zabezpieczenia praw uczniów. Zadanie to realizuje bardzo ważny z punktu widzenia bezpieczeństwa dzieci dokument – „Standardy ochrony małoletnich”.

Jest on wyrazem troski o ochronę dzieci w sytuacjach, w których czują się skrzywdzeni. Troskę tę rozumiemy jako szczególną dbałość o godność uczniów oraz o ich dobro fizyczne i psychiczne. Do jego opracowania szkoła została zobowiązana przez państwo – uznano bowiem za pilną potrzebę wprowadzenie systemowego rozwiązania ochrony dzieci przed przemocą fizyczną i psychiczną, edukacyjną, materialną czy – coraz powszechniejszą – cyberprzemocą. Dlatego też dokument ten został skonstruowany jako zbiór zasad i procedur postępowania, z których możecie skorzystać w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa dzieci lub podejrzenia czy przypuszczenia, że takie sytuacje im zagrażają. „Standardy ochrony małoletnich” określają:

1. główne kierunki działań szkoły na rzecz Waszej ochrony, zwane w dokumencie „standardami”,
2. zasady, czyli przyjęte w szkole normy postępowania pracowników szkoły i małoletnich uczniów, dotyczące w szczególności:
  - a. bezpiecznych relacji pracowników szkoły z małoletnimi;
  - b. procedury interwencji w przypadku krzywdzenia;
  - c. ochrony wizerunku dziecka;
  - d. korzystania z Internetu;
3. Sposoby postępowania w sytuacjach, w których czujecie się krzywdzeni oraz działania szkoły zabezpieczające przed krzywdzeniem i jego skutkami.

Kodeks zachowań w szkole

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między uczniami a pracownikami szkoły, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich.

1. zachowywanie podstawowych zasad w relacjach dorosły--uczeń poprzez:
  - równe traktowanie wszystkich uczniów;
  - poszanowanie nietykalności cielesnej;
  - poszanowanie prawa do prywatności (np. w przebieralniach, łazienkach, toaletach) przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa;
  - dostosowanie sposobu wchodzenia w relacje z uczniami do ich wieku;
2. przestrzeganie właściwego sposobu komunikacji z uczniem poprzez:
  - dostosowanie przekazywanych treści i ich formy do wieku uczniów;
  - zwracanie się do uczniów z szacunkiem, bez stosowania zwrotów poniżających, niewłaściwych żartów i podtekstów o charakterze seksualnym;
  - stosowanie jedynie tych form dyscyplinujących, które są uwzględnione w statucie szkoły;
  - organizowanie spotkań indywidualnych z uczniami tylko wtedy, gdy mają uzasadnienie w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych. Takie spotkania powinny odbywać się w miejscach do tego przeznaczonych, w warunkach zapewniających bezpieczeństwo, np. w miejscach posiadających przeszklone drzwi (gdy ich nie ma, warto zostawić drzwi otwarte) lub będących w zasięgu wzroku innych. Wskazane jest powiadomienie innej dorosłej osoby o takim spotkaniu;
  - uzyskiwanie zgody rodziców na wszelkie spotkania poza programowe z uczniami;
  - odpowiedzialne korzystanie z narzędzi elektronicznych, mediów społecznościowych i komunikatorów. W kontakcie z uczniami zaleca się używanie platform wskazanych przez szkołę (np. dziennik elektroniczny);
  - zachowanie przyjętego w szkole stroju;
3. szybkie reagowanie i wyjaśnianie sytuacji niejednoznacznych, które mogłyby zostać zinterpretowane jako nieodpowiednie zachowanie (np. przypadkowy kontakt fizyczny z uczniem, który mógłby zostać potraktowany jako naruszenie nietykalności cielesnej). Dobrą praktyką jest w takich przypadkach sporządzenie notatki służbowej oraz poinformowanie innego nauczyciela bądź pracownika szkoły.

Komunikacja z dziećmi

1. W komunikacji z dziećmi należy zachować cierpliwość i szacunek.
2. Należy słuchać uważnie dzieci i udzielać im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji.
3. Nie wolno zawstydzać, upokarzać, lekceważyć i obrażać dziecka. Nie wolno krzyczeć na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci.
4. Nie wolno ujawniać informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci. Obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
5. Podejmując decyzje dotyczące dziecka, należy poinformować je o tym i starać się brać pod uwagę jego oczekiwania.
6. Należy szanować prawo dziecka do prywatności. Jeśli konieczne jest odstąpienie od zasady poufności, aby chronić dziecko, wyjaśnij mu to najszybciej jak to możliwe.
7. Jeśli pojawi się konieczność porozmawiania z dzieckiem na osobności, należy zostawić uchylone drzwi do pomieszczenia i zadbać, aby być w zasięgu wzroku innych. Można też poprosić drugiego pracownika o obecność podczas takiej rozmowy.
8. Nie wolno zachowywać się w obecności dzieci w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
9. Należy zapewnić dzieci, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć nauczycielowi osobiście lub innej wskazanej osobie (w zależności od procedur interwencji, jakie przyjęła instytucja) i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.

Działania z dziećmi

1. Należy doceniać i szanować wkład dzieci w podejmowane działania, aktywnie je angażować i traktować równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, prawność lub niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
2. Należy unikać faworyzowania dzieci.
3. Nie wolno nawiązywać z dzieckiem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych ani składać mu propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie dzieciom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.
4. Nie wolno utrzymywać wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków dzieci, jeśli dyrekcja nie została o tym

poinformowana, nie wyraziła na to zgody i nie uzyskała zgód rodziców/opiekunów prawnych oraz samych dzieci.

5. Nie wolno proponować dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności dzieci.
6. Nie wolno przyjmować pieniędzy ani prezentów od dziecka, ani rodziców/opiekunów dziecka. Nie wolno wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec dziecka lub rodziców/opiekunów dziecka. Nie wolno zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych. Nie dotyczy to okazjonalnych podarków związanych ze świętami w roku szkolnym, np. kwiatów, prezentów składkowych czy drobnych upominków.
7. Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie dzieckiem przez pracownika lub pracownikiem przez dziecko, muszą być raportowane dyrekcji. Jeśli jesteś ich świadkiem reaguj stanowczo, ale z wyczuciem, aby zachować godność osób zainteresowanych.

Kontakt fizyczny z dziećmi

Każde przemocowe działanie wobec dziecka jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego.

1. Nie wolno bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej dziecka.
2. Nigdy nie wolno dotykać dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
3. Nie wolno angażować się pracownikom szkoły w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z dziećmi czy brutalne zabawy fizyczne.
4. Należy zachować szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach należy reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.
5. Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywanym, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Jeśli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze poinformuj o tym osobę odpowiedzialną i/lub postąp zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.
6. Podczas dłuższych niż jednodniowe wyjazdów i wycieczek niedopuszczalne jest spanie z dzieckiem w jednym pokoju.

Kontakty poza godzinami pracy

Co do zasady kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych lub wychowawczych.

1. Nie wolno pracownikom zapraszać uczniów do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy. Obejmuje to także kontakty z uczniami poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
2. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z uczniami i ich rodzicami lub opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy).
3. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z dziećmi poza godzinami pracy, należy poinformować o tym dyrekcję, a rodzice/opiekunowie prawni dzieci muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.

Zasady bezpiecznych relacji między uczniami

1. Uczniowie mają prawo do przebywania w bezpiecznym środowisku. Pracownicy szkoły chronią małoletnich i zapewniają im bezpieczeństwo.
2. Uczniowie uznają prawo innych uczniów do ich odmienności i zachowania tożsamości ze względu na płeć, wiek, pochodzenie etniczne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennosc.
3. Zachowanie i postępowanie małoletnich wobec kolegów i innych osób nie narusza ich poczucia godności i wartości osobistej. Małoletni są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych swoich koleżanek o kolegów, ich prawa do własnego zdania, do poszukiwań i popełniania błędów, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.
4. Kontakty między uczniami cechuje zachowanie wysokiej kultury osobistej, używanie zwrotów grzecznościowych, uprzejmość, życzliwość, poprawny, wolny od wulgaryzmów język. Nikt nikogo nie obraża i nie krzywdzi.
5. Uczniowie budują wzajemne relacje poprzez wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne – bez użycia siły – rozwiązywanie problemów i konfliktów między sobą. Akceptują i szanują się nawzajem.
6. Małoletni okazują zrozumienie dla trudności i problemów kolegów i koleżanek. Nie kpią, nie wyśmiewają, nie krytykują.
7. W kontaktach między sobą uczniowie nie zachowują się prowokacyjnie i konkurencyjnie. Nie powinni mieć również poczucia zagrożenia, czy odczuwać wrogości ze strony kolegów.
8. Uczeń ma prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy wobec innych.

9. Małoletni mają obowiązek informowania nauczycieli i innych pracowników Szkoły o zaistniałych zagrożeniach, przejawach brutalności czy wulgarności.
10. Uczniowie znają procedury bezpieczeństwa obowiązujące w Szkole, wiedzą jak zachować się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu ich innych, wiedzą gdzie i do kogo z dorosłych zwrócić się o pomoc.
11. Jeżeli małoletni staje się ofiarą agresji lub przemocy może uzyskać w Szkole pomoc, zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.

Niedozwolone zachowania uczniów w szkole

1. Stosowanie agresji i przemocy wobec innych osób
  - a. agresji przemocy fizycznej wobec innych osób w różnych formach np:
    - bicie/kopanie/popychanie/opluwanie
    - wymuszenia
    - nadużywanie swojej przewagi fizycznej nad inną osobą
    - zaczepki fizyczne
    - zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań
  - b. agresji i przemocy słownej w różnych formach np.:
    - obelgi i wyzwiska
    - wyśmiewanie, drwienie, szydzenie
    - bezpośrednio obrażanie drugiej osoby
    - plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie
    - groźby
  - c. agresji i przemocy psychicznej w różnych formach np.:
    - poniżanie
    - wykluczanie/izolacja
    - wulgarne gesty
    - obraźliwe sms-y i inne wiadomości
    - niszczenie lub zabieranie rzeczy należących do innej osoby
    - straszenie
    - szantażowanie
2. Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w szkole np. przynoszenie niebezpiecznych przedmiotów, ostrych narzędzi, środków pirotechnicznych, używanie ognia na terenie szkoły.
3. Nieuzasadnione i bez zgody prowadzącego zajęcia opuszczenie Sali lekcyjnej. Wyjście poza teren szkoły.
4. Celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć szkolnych.
5. Niestosowne odzywanie się do innych, używanie wulgaryzmów.
6. Rozwiązywanie konfliktów w sposób siłowy.
7. Znęcanie się.
8. Kłamstwa na temat drugiej osoby
9. Stosowanie wobec innych cyberprzemocy.

Fotografowanie, nagrywanie dźwięku lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych osób bez ich zgody.

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

W przypadku podjęcia przez pracownika szkoły podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji dyrektorowi szkoły.

1. Pedagog szkolny wzywa opiekunów dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa, oraz informuje ich o podejrzeniu.
2. Pedagog powinien sporządzić opis sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z dzieckiem, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami, oraz plan pomocy dziecku.
3. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:
  - podjęcia przez szkołę działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej placówki;
  - wsparcia, jakie placówka zaoferuje dziecku;
  - skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.

W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) dyrektor szkoły powołuje zespół interwencyjny, w skład, którego mogą wejść: pedagog, psycholog, wychowawca dziecka, dyrektor szkoły, inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka lub o dziecku.

Zasady ochrony wizerunku dziecka

1. Szkoła zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Szkoła, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.
3. Wytyczne dotyczące zasad publikacji wizerunku dziecka stanowią Załącznik do Standardów.
4. Pracownikom szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie placówki bez pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka.

5. W celu uzyskania zgody, o której mowa powyżej, pracownik placówki może skontaktować się z opiekunem dziecka i ustalić procedurę uzyskania zgody. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna dziecka – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
6. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodzica lub opiekuna prawnego na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.
7. Upublicznienie przez pracowników szkoły wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka. Dobrą praktyką jest również pozyskiwanie zgód samych dzieci.
8. Pisemna zgoda, o której mowa powyżej, powinna zawierać informację, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany (np. że umieszczony zostanie na stronie youtube.com w celach promocyjnych).

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych w Publicznej Szkole Podstawowej Jezuitów w Mysłowicach

1. Infrastruktura sieciowa szkoły umożliwia dostęp do Internetu, zarówno personelowi, jak i dzieciom, w czasie zajęć i poza nimi.
2. Sieć jest monitorowana, tak, aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
3. Rozwiązania organizacyjne na poziomie szkoły bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
4. Wyznaczona jest osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo sieci w szkole. Do obowiązków tej osoby należą:
5. Zabezpieczenie sieci internetowej placówki przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalację i aktualizację odpowiedniego, nowoczesnego oprogramowania.
6. Aktualizowanie oprogramowania w miarę potrzeb, przynajmniej raz w miesiącu.
7. Przynajmniej raz w miesiącu sprawdzanie, czy na komputerach ze swobodnym dostępem podłączonych do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik stara się ustalić kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia. Informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik przekazuje dyrektorowi, który aranżuje dla dziecka rozmowę z psychologiem lub pedagogiem na temat bezpieczeństwa w Internecie. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy psycholog/pedagog

uzyska informacje, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w procedurze interwencji.

8. Istnieje regulamin korzystania z Internetu przez dzieci oraz procedura określająca działania, które należy podjąć w sytuacji znalezienia niebezpiecznych treści na komputerze.
9. W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem pracownika szkoły, ma on obowiązek informowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu. Pracownik szkoły czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez dzieci podczas zajęć.
10. W miarę możliwości osoba odpowiedzialna za Internet przeprowadza z dziećmi cykliczne warsztaty dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu.
11. Szkoła zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu, przy komputerach, z których możliwy jest swobodny dostęp do sieci.

Przepisy końcowe

1. Standardy ochrony małoletnich w Publicznej Szkole Podstawowej Jezuitów w Mysłowicach wchodzi w życie z dniem uchwalenia przez Radę Pedagogiczną.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników placówki, dzieci i ich opiekunów, w szczególności poprzez wywieszenie w miejscu ogłoszeń dla pracowników lub poprzez przesłanie jej tekstu drogą elektroniczną poprzez Dziennik Elektroniczny.